

Ἡ ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΑΔΑΣ

Συνιστάται ἐκ τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Παιδείας ἐκ τῶν κατ' ἔξοχον παιδῶν περιοδικῶν σύγγραμμάτων, ἀλλοῦς περιοχῶν ἐκ τῶν ἑσθῶν καὶ ἀπο τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πανεπιστημίου Κωνσταντινουπόλεως, ἐκ ἀνάγκης ἐκδοσῶν καὶ ἐπιμελημένων ἐκ τῶν παιδῶν.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΔΗΛΩΤΕΑ

ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐσθία δραχμ. 75. Ἐξωτερικὸν δραχμ. 40. Τριμηνίον δραχμ. 22.
ἘΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Αἰγύπτου γρόσια διατηρ. 50.— Ἀμερικής δολάρια 4.— Ἀγγλίας καὶ ὅλων ἐν γένει τῶν ἄλλων Κρατῶν σελίνια 10.
Ἐξωτερικὸν καὶ Τριμηνίον ἀνάλογως.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗΝ ΤΩ 1878

ΙΔΡΥΤΗΣ ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουσι τὴν 1ην οἰουθίστου μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅδος Ἐπιφανίου ἐκπ. 38, παρὰ τὸ Βασιλειῶν

Περίοδος Β'.—Τόμος 32ος

Ἐν Ἀθήναις, 29 Αὐγούστου 1925

Ἔτος 47ον—Ἀριθ. 39

ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ ΤΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ (1895-1925)

Τὴν 24 Αὐγούστου ἡ. ἔ. συμπληρώθηκε ἑξήκονταετία ἀπὸ τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ Γρηγορίου Ξενοπούλου στὸ Ἑλληνικὸ Θέατρο, μὲ τὴν τριπλοκτὴ ἀθηναϊκὴ κωμῶδιον ἡ «Ψυχοπατέρας» ποὺ πρωτοπαίχθηκε στὸ Ἀθῆναιον ἀπὸ τὸν μεγάλον ἠθοποιὸν Δεσποῦ (11/24 Αὐγούστου 1895.) Ἡ ἑταιρεία τῶν Ἑλλήνων Θεατρικῶν Συγγραφέων εἶχε τὴν πρωτοβουλίαν νὰ ἐορτάσῃ τὸ ἱστορικὸ γεγονός μὲ μιὰ ἀναμνηστικὴ παράστασιν τοῦ ἴδιου αὐτοῦ ἔργου, ποὺ θὰ δοθῆ ἐν τῷ ἑσπέρῳ Κυβέλης τὴν ἐρχομένην Δευτέραν, 31 Αὐγούστου, μὲ εἰσήγησιν τοῦ κ. Ν. Ι. Λάσκαρος, καὶ μὲ τὴν ἐκδοσὴν ἑνὸς Ἀναμνηστικοῦ Τεύχους εἰκονογραφημένου, ὅπου συνεργασθῆκαν οἱ κορυφαῖοι τῶν Ἑλλήνων Λογιστῶν. Συμμετέχουσα καὶ ἡ «Διάπλασις» ἐστὶν ἐορτή, ποὺ εἶναι καὶ λίγο δική της· γιὰ τὸν Ξενοπούλου, ἐπὶ κεφαλῆς τῶν συνεργατῶν της, τὴν ἐπιμελεῖται ἀπὸ τὴν ἴδιαν ἀκριβῆς τριακονταετία, (ἔστιν ἀρχισυντάκτης της τὸ 1895,) δημοσιάζει σήμερον τὴν εἰκόνα του μὲ τρία ἄρθρα, ποὺ τὰ γράφει γιὰ τὸ Τεύχος καὶ ἡ Διάπλασις, οἱ κ. κ. Μαρ. Σιγούρος, Τέλλος Ἀργυρῶν καὶ Μιχ. Σασινοπούλου, καὶ τοῦ εὐχεται μὲ μιὰ φράσιν ἀπὸ γράμμα τοῦ Παλαμά: «νὰ πορτάσῃ ἀκόμα ἐνδοξότερη καὶ Πεντηκονταετηρίδα».

δύναμη στὴς ζωντανὰς σαλίδας τῶν ἠθογραφικῶν διηγημάτων του. Καί, γιὰ νὰ μεταχειρισθῆ μιὰ σύγκρισιν ἀπὸ τὸ

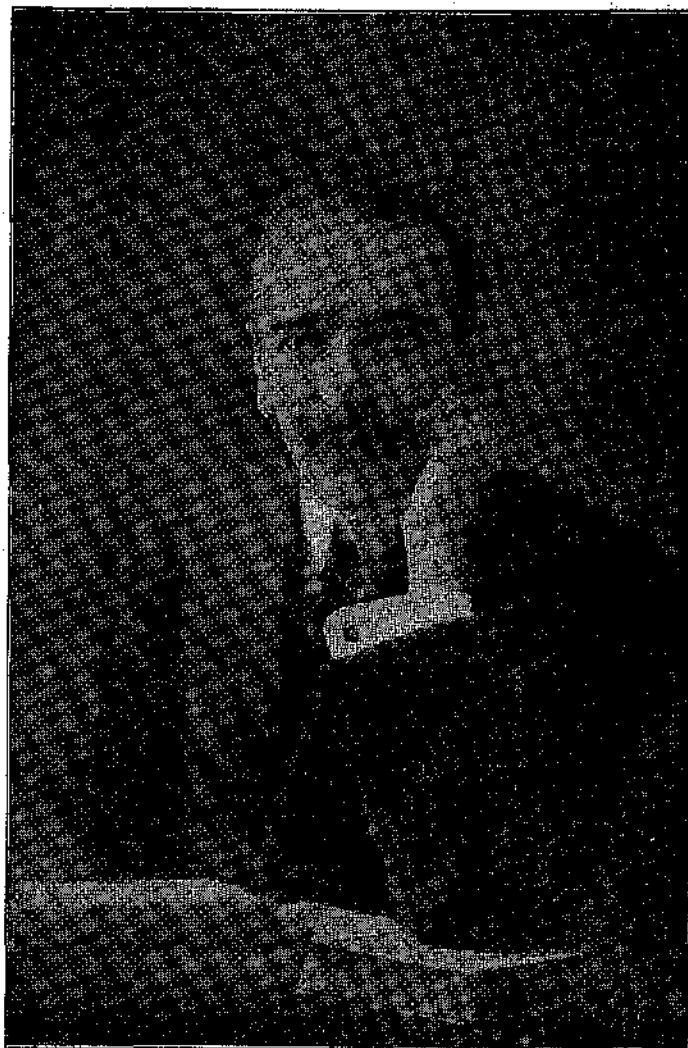
ἴδιον τὸ ἔργο του, ὁ Ξενοπούλου ἐστὶν περιγραφῆ του δείχνει τὸ ἐξῆς πάλαι καὶ ἡ ἐπιδέξια ἐκείνη κεντήσιμα τοῦ διηγηματῆρος του («Τὸ Ζακυνθινὸν Μαντήλι»), εἶναι ἐκέντητος ἐπὶ περιφάνειαν αὐτὸ χαιροτέχνησιν τῆς θαυμαστῆς τοποθεσίας τῆς ἀγαπημένης πατρίδας.

Τὸ ὄρος τοῦ Ξενοπούλου εἶναι πάντα βασιλεὺς ἀναρμοσμένο μὲ τὴν ὑπόθεσιν, μὲ τὴν φύσιν τῶν ἡρώων του, καὶ ἔχει ἀληθινὴ συνθετικὴ δύναμιν καὶ, κάποτε, μιὰ ὑποδραματικὴ χάριν. Ἡ χημικὴ αὐτῆς ἐνωσις εἶναι τὸ μυστικὸν τῶν πνευμάτων ἐκείνων ποὺ ζέλουσι νὰ τέρψουσι καὶ τοὺς ἴλους καὶ τοὺς πολλοὺς ἀναγνώστους.

Τὸ ἔργο τοῦ Ξενοπούλου, ποὺ ἐσπούδασεν μαθηματικὰ, εἶχε ἰσορροπίαν καὶ λογικὴν, χαρίσματα σπάνια γιὰ τὸ σημερινὸν καιρὸν, ἀπαραίτητα ὅμως γιὰ τὸν καλλιτέχνην ποὺ δὲν ποθεῖ νὰ πᾶει πλὴν πέρας ἀπὸ ἐκεῖ ἔσπου μορφοῦ νὰ φτάσῃ, ἀλλὰ θέλει νὰ ἐρίξῃ κάθε του κίνησιν καὶ νὰ μὴ γκρεμισθῆται ἀπὸ τὴν κορυφὴν μιᾶς ἀπρόδραστης ἐπιτυχίας ἐπὶ βυθὸν μιᾶς ἀδοξῆς προσπάθειας.

Μοῦ φαίνεται πῶς ἡ μεγαλύτερη καλλιτεχνικὴ δύναμιν τοῦ Ξενοπούλου εἶναι ἡ δεξιότητις του νὰ ζυγίξῃ σιωπῶν τὰ φαινόμενα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, καὶ γιὰ τοῦτο οἱ ἥρωές του εἶναι τόσο σιμὰ ἐπὶ τὴν ἀλήθειαν.

Στὸ σύγχρονον διήγημα παρατηροῦμε πῶς ὁ μῦθος ὑποχωρεῖ καὶ ἐπικρατεῖ μιὰ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

Γεννήθηκε στὸ Φανάρι τῆς Πόλης τὸ 1877 ἀπὸ Ζακυνθινὸν γένος, τὸν Διονύσιον Ξενοπούλου, καὶ μετὰ φαναριώτικα, τὴν Ἑλλάδα ἔσπει, πέρασεν ἐπὶ Ζέκυνθον, ὅπου τέλεισεν καὶ τὸ Γυμνάσιον, Σπούδασεν Φυσικομαθηματικὰ καὶ Φιλολογία ἐπὶ Πανεπιστήμιον τῶν Ἀθηνῶν. Διηγηματογράφος, θεατρικὸς συγγραφεὺς, κριτικὸς, καλλιέργησεν διὰ σχεδὸν τὰ εἶδη τοῦ περὶ λόγου. Τὰ «Ἀπαντᾶ» του δημοσιεύσεν 50-60 τόμους. Εἶναι τιμημένος μὲ τὸν Ἀργυρὸν Σταυρὸν καὶ τὸ Ἑθνικὸν Ἀργεῖον τῶν Γραμμάτων.

Ἄν ὑποθέσωμε πῶς ἕνας φοβερὸς σεισμὸς, δυνατότερος ἀπὸ ὅσους ἔγιναν ὅς τὰ σήμερον, καταστρέψῃ καὶ βυθίσῃ ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὸ πικρὸν χαριτωμένον νησί τοῦ Ἴονίου, οἱ Ζακυνθῖνοι δὲν φοβοῦνται νὰ καθοῦν σὺν τοῖς κατοίκους τῆς Ἀτλαντίδας, γιὰ τὴν θὰ ζήσουσι ἀποδομένοι πιστὰ ἐπὶ τὸ ἔργο τοῦ Ξενοπούλου.

Ὁ συγγραφεὺς αὐτὸς ἐγγνώρισε τοὺς συμπατριῶτας του, τοὺς ἀγάπησεν ἕσο καὶ ἕνας ἄλλος καὶ τοὺς ἐζωγράφησε μὲ ἀναδημιουργικὴν

σωτερική ανασκόπηση, που καταντά, στα χέρια των μετρίων, μιὰ παύλογη άσυναρτησία. Ο Ξενόπουλος δέν άνήκει σ' αυτή τή σχολή. Άπεναντίας, ένει τις άοτεές του κλασικού καλλιτέχνη, δηλαδή άρχιτεκτονικήν άρμονία και έμμελές ζετούλιγμα στην ύπόθεση, καλά συγκρατημένη πλοκή και φυσική άνωση στην αφήγησή του. Τέτοια χαρίσματα δέν τάχει άλλος στό νεοελληνικό διήγημα.

Χωρίς νά καθυστερεί στη βαθύτερη άνάλυση των ψυχικών έκδηλώσεων που κυβερνούν πάντα κάθε πράξη της ζωής, προσέχει πολύ στη ρυθμική διαμόρφωση του έργου, στην άναλογία των γραμμών σύμφωνα με τις παλαιότερες δοξασίες. Άπό τό έργο του όμως δέν λείπουν ούτε οι άνησυχίες μπροστά στό αίτημα του βίου, ούτε οι ήρωικές στιγμές που μπορεί νά σημάδεύουν και μιάν άσήμαντη καθημερινή ύπαρξη.

Γιά τούτο τά πρόσωπα των διηγημάτων του δέν είναι ποτέ άκαθόριστα και σδυμένα, αλλά είναι καλοσχεδιασμένα, έντονα, ψυχολογημένα, με συνείδηση του σκοπού των, της προσπάθειάς των στη μάταιη πάλη του κόσμου.

Ο Ξενόπουλος είναι ήρεμος και μετρημένος, δέν μοιάζει με τούς όρμητικούς εκείνους συγγραφείς που έχουν τη χαλάστρα λογική του σεισμού, άν και ή πατρίδα του είναι τό πλιό σεισμιόπαθο μέρος της Έλλάδας.

Δέν είναι πάντα άνάγκη νά παθάνει ένας συγγραφέας γιά νά βρεί τη θέση του σέ μιάν λογοτεχνία. Ο Ξενόπουλος, τώρα που γιορτάζει την τριακονταετηρίδα του είναι τοποθετημένος σέ ζηλευτή θέση. Μπορεί νά πει κανείς άκόμη χωρίς ύπερβολή πως μ' αυτόν άρχίζει τό Νεοελληνικό θέατρο.

Βέβαια τό πολύτομο και πολυποίκιλο λογοτεχνικό έργο του δέν είναι έλο μονοκόμματο, ίσοδύναμο. Όσο κι' άν φαίνεται στρωτό, είναι άνώμαλο στη βαθύτερη ποιητική του ουσία. Και νομίζω πως σωστά θά μπορούσα νά τό χαρακτηρίσω με τη φράση του Φλωμπέρ: «είναι σαν ένα ψηφιδωτό άραδούργημα κι' έχει κομμάτια από φίλντισι, από χρυσάφι, από σίδηρο, από χρωματισμένο καρτόνι, από διαμάντι και από τενεκέ».

Ο χρόνος που ξεδιאלεί, θά βρεί άληθινά πολύτιμα κομμάτια στό έργο του Ξενόπουλου γιά νά τό διαφυλάξει (*)

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΓΟΥΡΟΣ

ΔΕΝ ξεύρω ποιάς άλλος άπό τούς συνεργάτες του λευκώματος θά βρεθί νά τονίσει μιάν άποψη θεμελιώ-

(*) Το άρθρον τούτου μόνο περιλήψη δημοσιεύθηκε στό «Αναμνηστικό Τεύχος». Έδώ τό δημοσιεύσαμε όλόκληρο, σά μιάν όραση άληθινή και άστία κριτική του Έργου του Ξενόπουλου.—Σ. τ. Α.

δους και παραδειγματικής σημασίας, που έκτός των προσωπικών της χαρακτηριστικών, παρουσιάζει γενικά ή θεατρική τριακονταετία του Γρηγορίου Ξενοπούλου, και που γιά μας τούς σημερινούς νέους έμφανίζει, νομίζω, μιάν μοναδική σοβαρότητα: την άποψη της σταθερής του φιλοπονίας που έμπνέει ή άρραγή πίστις προς την τέχνη και προς τό έργο του.

Τά όνόματα των συναδέλφων του έχουν σήμερα άραιώσει τρομερά γύρω άπό τό δικό του: τόσο παραδοικό ήταν τό καλλιτεχνικό πάθος που τούς ένεφύωσε! Άν άφαιρέσωμε μάλιστα και όσα άνήκουν στον καθαρό διλετταντισμό, πόσοι άπομένουν όλόγυρά του;

Άλλ' ό Ξενόπουλος έστάθηκε γιά πάντα, άπό τούς πλείστους αυτούς, πλη-

Ο Ξενόπουλος 15 ετών Διαπλαστούλου (Φωτογραφία του 1882)

σιότερα προς την Τέχνη δέν έπρόδωκε τό ιδανικό του, γιά νά γίνει κι' αυτός εύκολα πλούσιος, δημοσιογράφος, έμπορος, βιομήχανος της θεατρικής παραγωγής του.

Και πόση εργασία γιά την πραγματοποίηση του πλατωνικού αυτού ιδανικού! Όποιος κατατοπίσθηκε ποτέ προς τά εΐδη της φιλολογικής δημιουργίας, θά ξεύρει πως ή θεατρική εργασία δέν είναι ή άπρακτη καλλιτεχνική ραθυμία που εξατιμίζεται φευγαλέα επάνω άπό τά χάσματα των στίχων και των στροφών, άλλ' όστι είναι μιάν δημιουργία ίσοδύναμη προς τη δημιουργία ζωής, — με όλα τά νεύρα παρόντα, με έλο τό πνεύμα, με όλη την ενέργεια, με όλη την προοπτική του τόπου και του χρόνου, με όλη την παρουσία των νόμων

της σκηνικής άρχιτεκτονικής, — προς τη δημιουργία ζωής πραγματικής και ανθρώπινης, και όχι άσχηματοποίητων όνειρων.

Γνωρίζοντας ήδη την εποχή μας και τον έαυτό μας, την άμφίβολη άντοχή των νεύρων μας και την όλιγοφυχία των ιδανικών μας άπέναντι του πολέμου των συνθηκών της ζωής, αισθάνομαι, — έκτός άπό τ' άλλα, γιά τά όποία έμίλησαν οι άλλοι, και γιά τά όποια δέν μου περισσεύει πιά τόπος, — νά πέρνει όλοένα αυτός ό έγκος της άρτίας εργασίας και αυτή ή πίστις του δημιουργού της, νά πέρνει όλοένα έμπρός στό μάτια μου τις διαστάσεις επιδητικού μνημείου.

Άλλ' έμάς τούς νέους συνδέει άκόμη με τον Γρηγόριον Ξενοπούλον μιάν σχέση ιδιαίτερα και περισσότερο τυχερή: μέσα άπό τις σελίδες της «Διαπλασεως», άπό τό χέρι του έπήραμε τά πρώτα μαθήματα, τη γνώση εκείνων στοιχειωδών ιδιοτήτων του άγαθού και του ώραίου όπείρησε ό πρώτος, ό καλοκάγαθος και ύπομονητικός και συγκαταβατικός διδάσκαλός μας, όχι μόνο γιά την αισθητική μας πρώτη συγκρότηση, αλλά και γιά τό ήθικό μας σταθερό φρόνημα. Και στό σημείον αυτό, — χωρίς καμμιάν πλέον κριτική άπόσπασση — αισθανόμαστε την ζωηρήν έπιθυμία νά σφίξωμε σήμερα με συγκινημένην εδγνωμοσύνη τό χέρι του σεβαστού μας φίλου.

ΤΕΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

Η Θεατρική Τριακονταετία του κ. Ξενοπούλου πρέπει νά θεωρείται μιάν τεύσια καλλιτεχνική νίκη. Γιατί στό δικό του αυτό, (που ένας δάκκερος λαός χειροκροτούσε έπίμονα και φανατικά τά έργα του κι' άγαπούσε μέχρι λατρείας τις ήρωίδες του), ό κ. Ξενοπούλος δέν έκαλλιέργησε άπλώς τό θέατρο καθώς έκαλλιέργησε τό μυθιστόρημα και τό διήγημα, με τη μάγολοφία εκείνη που τον έπιόάλλει σέ μας τούς νέους ως την κυριώτερη ένσάρκωση της παράδοσης του νεοελληνικού πεζού λόγου και του νεοελληνικού θεάτρου, κι' άκόμα ως ένα σημαντικώτατο γλωσσικό όδηγητή. — Άλλά και διεξήγαγε έναν περσόνιον άγώνα με τό κοινό. Δέν άνήκει στην κατηγορία των καλλιτεχνών που άποσύρονται στον έαυτό τους γιά νά εργασθούν, άδιαφορώντας γιά την κατάσταση ή την τυχάν παραγνώριση του κοινού. Στάθηκε άγωνιστής, έπέδωξε συστηματικά κι' άκατάβλητα, αλλά και με πρωτοφανή έπιτηδειότητα, νά διαμορφώσει, νά διαπλάσει, νά άνυψώσει τό κοινό. Τριάντα χρόνια βάσισε αυτός ό άγώνας. Και σήμερα έρχεται τό ίδιο αυτό κοινό, τό νικημένο πιά και ζύπνιο,

νά χειροκροτήσει έπίσημα κι' όριστικά την ίδια του την ήττα! Γιατί κι' ή ήττα είναι κάποια άπροσδιόριστη ίκανοποίηση γιά τό κοινό, διανικητής του είναι μιάν άνώτερη τέχνη, ή τέχνη του κ. Ξενοπούλου.

ΜΙΧ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Η ΤΡΙΑΚΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ ΜΟΥ

Αγαπητοί μου,

ΤΑ τριάντα χρόνια δέν είναι άπό τούς καθιερωμένους νά πούμε σταθμούς. Συνηθέστερα σταματούν λίγο και γιορτάζουν στό εικοσιπέντε, στό πενήντα, στό έβδομηταπέντε, στό έκαστό. Γιατί λοιπόν έγώ γιορτάζω σήμερα στό τριάντα;

Όχι βέβαια από ίδιοτροπία, άλλ' άπό μιάν σύμπτωση, που χωρίς αυτή μάλιστα δέν θά γινόταν ίσως και γιορτή: Υπάρχει κάποιο Ταμείο Συντάξεων, επιχορηγούμενο άπό την Κυβέρνηση, γιά τούς παλαιμάχους θεατρικούς συγγραφείς κι' ήθοποιούς. Κατά τον κανονισμό αυτού του Ταμείου, συντάξιμος γίνεται ένας συγγραφέας εΐθδς άμα περάσουν τριάντα χρόνια άπό την πρώτη του εμφάνιση στό θέατρο. Φέτο, στις 24 Αθγόστου, συμπληρωνόνταν και γιά μένα τάπαιτούμενα αυτά τριάντα χρόνια θεατρικής εργασίας. Τόγραφα λοιπόν στην Έταιρεία των Θεατρικών Συγγραφέων, γιά νά κανονισή τη σύνταξή μου. Η Έταιρεία όμως, που τό θεώρησε καλή εύκαιρία γιά νά τιμήσει έναν άπό τούς ιδρυτές της κι' έναν άπό τούς Έλληνες συγγραφείς που εργάστηκαν γιά τό θέατρό μας συστηματικά και σημαντικά, — έτσι τουλάχιστο κρίνει αυτή, — άποφάσισε νά γιορτάσει: νάναλάβη δηλαδή όπδ την προστασία της, γιά τό έπισημότερο, την άναμνηστική παράσταση του πρώτου πρώτου μου έργου, — τό μόνο που θάκανα κι' έγώ άν μάφιναν μονάχο, — και νά εκδώση ή ίδια ένα τεύχος άναμνηστικό. Νά λοιπόν πως γίνεται μιάν γιορτή που μπορούσε και νά μη γινόταν, και νά πως γίνεται στό τριάντα χρόνια, κι' όχι στό εικοσιπέντε κατά τη συνήθεια ή στό πενήντα. Παίρνω τη σύνταξή μου, περνώ στους παλαιμάχους ή τούς άπόμαχους. Ένας σταθμός γιά έξοχόραμα και γιά άνασκόπηση των περασμένων. Βέβαια, δέν θά πάψω νά εργάζομαι άκόμα γιά τό θέατρο όσο ζω κι' είμαι καλά, όσο οι δυνάμεις μου μου έπιτρέπουν. Άλλά μπορώ και νά λέω: εργάστηκα, τελείωσα, ως έρθουν τώρα κι' άλλοι...

Την άπόφαση της Έταιρείας γιά μιάν έπιστημότερη κάπως γιορτή την άκουσα με συγκίνηση, μ' εδγνωμοσύνη, άλλά

— τόμολογώ, — και με κάποια δυσπιστία, άμφίβολα, φόβο... Θυμώμουν όσα είδα κι' έπαθα στη μακριά αυτή θεατρική μου ζωή κι' έλεγα: Πώς θά γίνη τώρα; Τόν κόσμο βέβαια δέν τον φοβόμουν. Πάντα ό κόσμος, στους ζγώνες αυτούς, ήταν με τό μέρος μου. Κι' ήξερα πως και στην περίσταση τούτη θά μούδειχνε τη συμπάθεια, την εκτίμηση, την άγάπη του. Οι λόγιοι όμως οι κριτικοί, οι συνάδελφοι, αυτοί που πάντα σχεδόν ήταν εναντίον μου και, οι περισσότεροι δέν άφιναν εύκαιρία χωρίς νά με πικράνουν; Πώς θά λάβαιναν μέρος στη γιορτή; Και τί γιορτή θά γινόταν χωρίς αυτούς;

«Ε, λοιπόν όχι, είχα άδικο! Όλοι έλαβαν μέρος. Κι' όλοι έγραψαν τόσο επαινετικά, τόσο τιμητικά γιά την εργασία μου, που σάς βεβαίως ντρέπομαι νά τό διαβάσω. Άνθρωποι που ένόμιζα πως δέν μάγαπούσαν και δέν μ' εκτιμούσαν καθόλου, μούδειξαν τη μεγαλύτερη άγάπη κι' εκτίμηση. Άνθρωποι που με πολέμησαν, που μ' έβρισαν τόσες φορές, που μού άρνθήθηκαν κάθε αξία, βρήκαν νά πουν τά καλύτερα λόγια. Θά ιδίστε μεθαύριο στό Άναμνηστικό τεύχος» θά ιδίστε κάτω άπ' αυτά τά όρατα άρθρα και μερικά όνόματα, που πολλές φορές θά τό είδατε κάτω άπό άλλα άρθρα, σ' έφημερίδες ή σέ περιοδικά, που με κατηγορούσαν. Και θάπορήσετε: πως άλλαξαν γνώμη αυτοί; πως άπό έχθροι έγιναν φίλοι; πως τώρα λένε αυτά, ένφ' άλλους έλεγαν άλλα;

Όχι, παιδιά μου, οι άνθρωποι αυτοί δέν άλλαξαν γνώμη. Την ίδια είχαν πάντα. Μόνο που αυτή τη φορά την είπαν με ειλικρίνεια. Ίσως μάλιστα, άπό εδγένεια, την είπαν και με κάποια ύπερβολή. Η περίσταση που κάλυψε. Και σέ μιάν τέτοια περίσταση, οι εύγενικοί, οι πολιτισμένοι άνθρωποι άφίνουν κατά μέρος τά μίση τους, τις έχθρες τους, τις αντίζηλιες τους, τά προσωπικά κι' έγώ άν μάφιναν μονάχο, — και νά εκδώση ή ίδια ένα τεύχος άναμνηστικό. Νά λοιπόν πως γίνεται μιάν γιορτή που μπορούσε και νά μη γινόταν, και νά πως γίνεται στό τριάντα χρόνια, κι' όχι στό εικοσιπέντε κατά τη συνήθεια ή στό πενήντα. Παίρνω τη σύνταξή μου, περνώ στους παλαιμάχους ή τούς άπόμαχους. Ένας σταθμός γιά έξοχόραμα και γιά άνασκόπηση των περασμένων. Βέβαια, δέν θά πάψω νά εργάζομαι άκόμα γιά τό θέατρο όσο ζω κι' είμαι καλά, όσο οι δυνάμεις μου μου έπιτρέπουν. Άλλά μπορώ και νά λέω: εργάστηκα, τελείωσα, ως έρθουν τώρα κι' άλλοι...

Τι θά περιμέναμε τότε άπ' τούς άλλους, τούς κεινοδός; Γι' αυτό μου είναι ιδιαίτερα πολύτιμο τό Άναμνηστικό αυτό Δεύκωμα,

όπου άπάνω άπό σαράντα διανοούμενοι Έλληνες, οι κορυφαίοι, μιλούν όπως μιλούν γιά την τριαντάχρονη θεατρική μου εργασία. Τό ίδιο κι' έκείνοι που ως τώρα μιλήσαν γι' αυτή με σεβασμό. Τό ίδιο κι' έκείνοι που δέν τη σεβάστηκαν ποτέ. Είμαι ίκανοποιημένος. Και με περισσότερη πεποίθηση μπορώ νά λέω πως κάτι έκαια κι' έγώ, άφού αυτό τό λίγο, τό μικρό που έκαια, τό άναγνωρίζουν οι μεγαλύτεροι, οι άρμαδιότεροι, οι ειδικότεροι. Για τούς άλλους, που άδιαφορούσα πάντα, έχω τό δικαίωμα νά διαφορώ περισσότερο. Άς με βρίζουν τώρ' αυτοί, άς φανάζουν όσο θέλουν. Θάταν ίκανοί νά με βρίσουν και στη γιορτή μου οι άπολιτιστοί, οι βάρβαροι. Ποιάς τούς άκούει!

Μ' όλ' αυτά, ό κυριότερος λόγος που δέχθηκα, χωρίς καμμιάν μεταόδοξία, — άπ' ναντίας μάλιστα με την άμφίβολία άν άξίζε, — νά γιορτασθώ ή Τριακονταετηρίδα μου, ήταν, όπως τόγραφα και στην Έταιρεία, ή έλλάδα νά παραδειγματισθούν κάπως και νά παρορμηθούν οι νέοι, όσοι έχουν κλίση, νά άφοσιωθούν στό θέατρο. Με τη γιορτή, θά τούς δινόταν άφορμή νά προσέξουν, νά μάθουν ένα Έργο, όχι βέβαια μεγάλο, αλλά μακρινό, συστηματικό, έπίμονο, σταθερό, καμωμένο με πίστη και με άφοσίωση δάκκερης ζωής. Θάδελπαν άκόμα πως τιμάται, ανταμείβεται, ίκανοποιείται άργά ή γρήγορα κι' ένας μικρός, αλλά πιστός κι' άφοσιωμένος εργάτης. Και θά προσπαθούσαν, οι νέοι που έχουν κλίση, κάτι νά κάμουν κι' αυτοί, μικρό ή μεγάλο άδιάφορο, με πάντα καλύτερο άπ' τό δικό μας, κατά τό νόμο της προόδου, και πάντα με την ίδια έπιμονή στην ιδέα, με την ίδια σταθερότητα στην εργασία. Γιατί τίποτα γενναίο δέν γίνεται άλλοιότιμα! Η θά εργασθής ή θά τάφήσης. Πάει ό καιρός του άρασιτεχνισμού, της όκηνης, της τεμπελιάς και του κλασσικού νεοελληνικού «άπάντους», του μονάκριβου δηλαδή έργου, που ήταν άλλοτε τό καύχημα πολλών. Τώρα ή Τέχνη είναι επάγγελμα, εργασία συστηματική, δουλειά. «Κι' ό ποιητής άκόμα δουλεύτης είναι», λέει κάπου ό Ψυχάρης. Τριάντα χρόνια, τριάντα έργα. Δουλειά!

Αυό λόγοι άκόμα και γιά τη δική σας συμμετοχή στη γιορτή. «Ε, με είναι περιττό νά σάς πώ πόσο ξεχωριστά με συγκίνησαν οι θερμές κι' ώραίες εδχές σας! Σάς εύχαριστώ όλους κι' όλεις. Ήταν ένα όωρο πιδ πολύτιμο κι' άπό τό ύλικό έκείνο που θελήσατε νά μου κάμτε με συνεισφορά. — όωρο όδλο αυτό κι' άφάρτο, που παντοτινά θά μείνη στην άναμνησή μου!..

Σας άναμνηστικώς

ΦΑΙΔΩΝ

ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΙΑΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

ΤΟ ΔΕΛΦΙΝΑΚΙ

[Μυθιστόρημα του Δοξαγού DANRIT]

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ. (Συνέχεια)

Το μικρό στρατεύμα του δε θα ήταν βέβαια ικανό ν' αντισταθεί στις χιλιάδες των πολεμιστών του Σαμορού, αφού μάλιστα και τα πυρομαχικά κόντευαν να εξαντληθούν κι' απ' τις βόλτες, που ο Γιώργος τις μεταχειρίστηκε με κάποια σπατάλη. Δεν έμειναν παρά μόνο σαράντα πέντε.

Τέλος, συλλογίζοταν ότι ο κυβερνήτης τούχε συστήσει τη μεγαλύτερη φρόνηση και προφύλαξη. Γιατί μια αποτυχία απ' την άλλη μεριά του Νίγηρη θαχε τον αντίκτυπό της σ' όλο το Σουλτάν, θα λιγόστευε στα μάτια των μαύρων την επιβολή των Γάλλων και θα χρειάζοταν πολύς καιρός, για να ξαναρχίσει η μεθοδική εργασία, που γινόταν προσεχτικά και φρόνιμα τόσα χρόνια.

— Αδριο την αύγή, θα ξεκινήσουμε, είπε, ήταν τελείως τις σκέψεις του κι' έβγαλε τα συμπεράσματά του. Θα κάνουμε δυο βιαστικές πορείες, για ν' απομακρυνθούμε κάπως απ' τον Σαμορού. Καρδινιάκ, σάς αναθέτω να κάψετε όλο το χωριό, πριν κινήσουμε. Πρέπει να μη μείνει πέτρα στην άλλη πέτρα. Ό,τι δε μπορεί να καταστρέψει η φωτιά, θα το γκρεμίσουμε. Χρειάζεται ένα παράδειγμα, που ν' αφήσει πικρές αναμνήσεις σ' όλη την περιοχή.

Η αποστολή αυτή δεν ένθουσιασε βέβαια τον νεαρόν άνθυπολοχαγό και το πρόσωπό του δεν φανέρωνε και πολύ μεγάλη προθυμία για την εκτέλεσή της.

Μά ο Μπάρκας πρόλαβε και μπήκε στη μέση:

— Δοξαγέ μου, είπε, έχω κάψει και γκρεμίσει όλο χωριό, τείχο, καλύβι ντ'ν αφήσει! Κάνει χωριό έτσι!

Κι' έδειξε την παλάμη του, προσθέτοντας:

— Άρχοντας Λακδάρ σιοτώθηκα. Άφισε γυναίκες τρεις. Γυναίκες τέλουν έρθουν μαζί μου Κινέιρα!

Ο Γιώργος έσκασε τα γέλια.

— Όστε σ' άφησε δλόκληρο χαρτί μ' μακαρίτης; είπε. Μά δε μου λές, Μπάρκα, θαρρώ πως είδα στο σπίτι σου τρεις γυναίκες, που μαγείρευαν το κουσκούς. Δεν ήταν δικές σου;

— Ντικές μου!

— Τότε πόσες θάχεις; Ο προφήτης επιτρέπει σταός καλέος μουσουλμάνους νάχουν πάνω από τέσσερις γυναίκες;

— Έγκω καλά μουσουλμάνο! φώναξε ο Μπάρκας, σά νά φοβάται μη τον κατηγορήσουν σέ ζητήματα θρησκείας.

Και σχεδόν άμέσως πρόσθεσε:

— Μεγάλος Πατισάχ έχει γυναίκες στο Στάμπούλ!..

Κι' έκανε μια κυκλική χειρονομία, που φανέρωνε τον αριθμό των γυναικών που γυμίζουν τα χαρτίμα του Σουλτάνου στην Κωνσταντινούπολη.

— Κοίταξέ τον που συγκρίνει τον έαυτό του με το Σουλτάνο! είπε γελώντας ο λοχαγός Κασσαίν. Μά έπως κι' αν είναι, πρέπει να παραδεχτούμε πως είναι πολύ περίεργη ή τύχη αυτών των γυναικών που χτες ήταν νόμιμες γυναίκες του Λακδάρ κι' αύριο θα είναι το ίδιο νόμιμες γυναίκες του Μπάρκα.

— Γυναίκες τέλουν έρθουν μαζί μου! είπε πάλι ο Μπάρκας.

— Τό πιστεύουμε, αφού μάς τό λές, έκαμε ο λοχαγός Κασσαίν σκασιμένος στα γέλια. Μά άκουσε νά σου πώ, Μπάρκα: θα κάμω ένα δώρο στις γυναίκες σου, και στις παλιές και στις καινούργιες. Όταν έρχόμουν σ' αυτά τα μέρη, είχα σκοπό νά κάνω συμμαχίες κι' όχι μάχες. Γιαυτό έχω πάρει μαζί μου μερικά περιζιάντικα είδη, που κάνουν έντύπωση στις άραπίνες. Χάρου σέ τα λοιπόν στις γυναίκες σου από μέρους μου. Θα τ'α βρείς σέ μια κάσση, που την έχω αφήσει στην Κινέιρα.

— Τι ντόρο; ρώτησε άπορώντας ο μαύρος.

— Θα ιδείς, δε στο λέω από πριν. Μά μη σέ νοιάζει, έσύ τ'α ξέρεις αυτά τα πράγματα και θα δείξεις στις γυναίκες σου πως νά τ'α χρυσιμοποιήσουν. Τώρα, πάμε νά ησυχάσουμε μερικές ώρες, γιατί έλοι είμαστε τσακισμένοι απ' τον κόπο.

Τ' άλλο πρωί, τ' απόσπασμα, μαζί μ' έλους όσοι γλύτωσαν απ' την καταστροφή του χωριού, που ο Μπάρκας τους κατέταξε στο στρατό του με τό δικαιο του δυνατότερο, ξεκινούσε και πάλι, και μετά τρεις μέρες έφτανε βράδυ στην Κινέιρα.

Ενώ οι Έθρωπαίοι στρατοπέδευαν για νά ξεκουραστούν, ο Μπάρκας, καθάλλα σ' έλογό του και περιστοιχισμένοι απ' τους υπαρχηγούς του, έμπαινε θριαμβευτικά στην Κινέιρα, με δαυλους και με βάρβαρα όργανα. Όλη τη νύχτα, άντρες και γυναίκες γιόρτασαν και πανηγύρισαν τη νίκη του βασιλιά Άμέτ!

Σημειώστε ότι τό βράδυ εκείνο, ο Μπάρκας δεν έξχασε νά ζητήσει απ' τό λοχαγό Κασσαίν την κάσση με τ'α δώρα που τούχε ύποσχεθή. Αυό μαύροι σήκωσαν τό κιβώτιο με τη μεγαλύτερη εδλάθεια, σάν νάχε άγια λείψανα, και τό πήγαν στο «χαρμί» του Μπάρκα.

Τ' άλλο πρωί, την ώρα που οι στρατιώτες ακόμα δεν είχαν σηκωθή, έφτασ' ένας ταχυδρόμος μούσκαμα στον ίδρωτα: έρχόταν απ' τ'α Νότια.

Τόν οδηγήσαν στη σκηνή του άρχηγού κι' εκεί έδωσε στον Κασσαίν

ένα χαρτί, που μόλις τό διάβασε, τινάχτηκε άπάνω.

Ήταν γραμμένο απ' τη Νγιαμινά κι' είχε ύπογραφή: Γκαλλιενί. Έγραφε: «Μαθαίνω πως βρίσκατε με τό απόσπασμά σας στο Σίγκρι. Έχετε άπόλυτη πεποίθηση στον ταχυδρόμο μου και μη χάσετε στιγμή, νά κάμετε ε,τι σάς παραγγέλλω, γιατί πρόκειται για τήν επιτυχία της άποστολής μου!»

Ή κατάσταση είναι αυτή:

Ο Άμαδού, ο σουλτάνος του Σεγκού, αφού μάς κράτησε κάμποσους μήνες, μένα και τον ύπολοχαγό Βαλιέρ, μαζί με τους πενήντα πεζούς μας, υπέγραψε τέλος μια συνθήκη, που έπιτρέπει σταός Γάλλους νά ιδρύσουν πρακτορεία και νάνοήσουν δρόμους στο βασίλειό του. Έξω απ' αυτό, δέχτηκε τη γαλλική προστασία και τό διορισμό Γάλλου άρμοστή στο Σίγκρι και μάς παραχώρησε τό δικαίωμα νά περνούν τό βαπόρια μας στον Νίγηρη.

Όστε ή άποστολή μας πέτυχε δλό-τελα. Τάποτέλεσμα αυτό πρέπει νά τό κρατήσουμε με κάθε θυσία.

Τώρα λοιπόν έχω την πληροφορία ότι ένας έγγλέζος γιατρός, που έφτασε δω, κατόρθωσε νά μεταπεισει τον Άμαδού, κι' αυτός τώρα σκοπεύει νά μάς κρατήσει έδω και νά μάς πάρει πίσω με τη βία τη συνθήκη, όπου έχει βάλει τη σφραγίδα του και την ύπογραφή του.

Μόνο ή παρουσία γαλλικού στρατού μπορεί νά τον κάνει νά σκεπθή φρόνιμα.

Κατεβήτε λοιπόν άμέσως στο Μπαμπακού, όπου άργότερα θα ιδρύσουμε σταθμό. Σε πέντε μέρες θα μ' έχετε συναντήσει και τότε θα μπορούμε νά βγούμε μαζί στο Μπαουλέ, άπδναν δρόμο, που μου έχουν δείξει, κι' ύστερα νά φτάσουμε στο Μπαντουμπέ, δίχως νά ξαναπεράσουμε απ' την Κίτα.

Μόνο έτσι υπάρχει έλπίδα νά μην πάνε χαμένοι τόσο και τόσο κόποι. Βασίζομαι σέ σάς και μόνο σέ σάς! Δοξαγός Γκαλλιενί.»

Όταν ο Γιώργος Καρδινιάκ διάβασε τό χαρτί που τουδωσε ο λοχαγός του, βαθείά λύπη σκέπασε την καρδιά του.

— Όστε δε θα ξαναπεράσουμε απ' την Κίτα; ρώτησε, προσπαθώντας νά κάνει τον άδιάφορο.

Ο Κασσαίν είδε την κρυφή λύπη του άνθυπολοχαγού του, μά έκανε κι' αυτός πως δεν κατάλαβε. Άλλωστε οι καινούργιες ειδήσεις δεν του επέτρεπαν νά εκτελέσει την επιθυμία του Καρδινιάκ. Ο δρόμος τους ήταν απ' άλλου κι' όχι απ' την Κίτα.

Τό βλέπετε, άνθυπολοχαγέ, ότι δε μπορούμε νά κάνουμε άλλοιως, είπε. Έτοιμαστήτε τό γρηγορότερο. Σημειώ-

στε ότι εξακολουθεί νά σάς βαρύνει ή φροντίδα για τίς προμήθειες. Συννοηθήτε με τό Μπάρκα, αυτός θα σάς εδκολώνει. Δέ θάναί μακριά, γιατί άκούω ταμπούρα και σφυρίχτρες. Πώς του άρέσει ή φασαρία αυτού του ζφου! Βρήτε τον και πήτε του ότι θέλω νά τον ιδώ άμέσως.

Δέ χρειάστηκε νά τον ζητήσουν μακριά, γιατί ο φαντασμένος μαύρος έρχόταν με φασαρία και θριαμβευτική πομπή, που ποτέ δεν θα μπορούσε νά τη φανταστή ούτε ένας ύπερτατογράφος.

Πάνω σ' έξη γαϊδούρια, σκεπασμένα με δέρματα λεοκάρδαλης, που τό κρατούσαν απ' τό χάλινό άραπάκια ντυμένα εσα μπορεί νάναί ντυμένο εν' άραπάκι στον τόπο του, φάνηκαν έξη άραπίνες, στολισμένες με τον πιό άστετο και παράξενο τρόπο.

Παραδιάζοντας τη συνήθεια, που άπαγορεύει στις Μουσουλμανίδες νάχουν άσχεπαστο τό πρόσωπο, όπως άλλωστε είχε παραδίσει και τόσες άλλες συνήθειες, ο Μπάρκας παρουσίαζε τις γυναίκες του, παλιές και καινούργιες, στο διοικητή των Έθρωπαίων.

Τότε φανερώθηκε τό μυστικό πουκρυβό ή κάσση του λοχαγού Κασσαίν.

Οι βασιλικές γυναίκες φορούσαν καπέλλα θεόρατα, σάν αυτά που φορούσαν πριν από πενήντα ή εξήντα χρόνια, καπέλλα «καμπριολέ» τυρολέζικα κι' άλλα, με μεγάλα φτερά, άσπρα και κόκκινα, και κορδέλλες με χτυπητά χρώματα. Στα πρόσωπά τους ήταν ζωγραφισμένη τόση χαρά κι' άγαλλιαση, ώστε ήταν άδύνατο πιά νά μαντέψει κανείς ποιές απ' αυτές είχαν αλλάξει κύριο, τώρα και τέσσερις μέρες.

Μά πιό άστετες ακόμα τις έκαναν οι δανταλλοστόλιστοι κορσέδες, οι πολύχρωμες φούστες κι' οι άλικες κάλτσες, που είχαν φορέσει.

Τό σύνολο ήταν άστειότερο κι' απ' τό πιό εδθίμο καρναβάλι.

Άκολουθούσε μεγάλο πλήθος από μαύρους, που τό πρόσωπά τους φανέρωναν τό βαθύτερο θαυμασμό, και μπρός απ' τη συνοδεία των μεγάλων αυτών παιδιών, έρχόνταν μάγοι, που έφαλλαν όρνους στο μεγαλόψυχο μονάρχη, που στόλιζε τις γυναίκες του με τόσα άσύγκριτα στολidia.

Όσο για τον Μπάρκα, αυτός κολυμπούσε σέ ώκεανούς εδτυχίας, κι' ήταν άνοιξε τό στόμα του για νά εδχαριστήσει τό λοχαγό, βγήκε μά δυνατή μρωδιά κρασιού. Ο Κασσαίν κατάλαβε πως ο σπουδαίος σύμμαχος του ήταν μεθυσμένος.

Όταν όμως του είπε πως έπρεπε την ίδια μέρα ν' άφίσουν την Κινέιρα και ν' άρχίσουν βιαστική πορεία προς τό Μπαμπακού, ή είδησις αυτή ξεμέθωσε τό Μπάρκα, σά νάταν ψυχρολουσία.

— Φύγκει έλοι, άφίσει Μπάρκα μοναχό; είπε.

— Δεν μπορούμε νά κάνουμε άλλοιως.

— Έρτει Σαμορού, κόψει κεφάλι Μπάρκα.

Κι' έκαμε πάλι την τραγική χειρονομία που είκόνιζε ένα μαχαίρι νά του κόβει τό λαιμό.

Ο Κασσαίν δεν άπάντησε τίποτα.

Στό μεταξδ ήρθε ο κ. Άντοναί, πουχε άκούσει τη φασαρία του Μπάρκα, κι' ο Γιώργος τό ανακόινωσε τό περιεχόμενο της παραγγελίας του Γκαλλιενί και τις άποφάσεις που πήρε ο Κασσαίν, αφού τό διάβασε.

Ο κ. Άντοναί κατάλαβε τη συ-

«Ο Γιώργος Καρδινιάκ έβουε από τη Σαναγλή για νά μην βαναγορίση πιά...»

γκίνηση που χρωμάτιζε τά λόγια του νέου αξιωματικού, μά δεν είπε τίποτα.

Ο Καρδινιάκ πάλι, μ' έλο που ο κ. Άντοναί τούχε άνοίξει την καρδιά του, δεν είχε τό θάρρος νά του φανερώσει τις μυστικές σκέψεις που έθέρμαιναν την καρδιά του, στην άνάμνηση της άξιαγάπητης κόρης που την είχε άφίσει επικίνδυνα άρρωστη στην Κίτα.

Ο γέρος φίλος του μάντισε βέβαια, με την πείρα του και την εξυπνάδα του, όλα εσα γινόταν μέσα στην εδάλσθητη καρδιά του νεαρού άνθυπολοχαγού, μά από λεπτότητα, κρατούσε κι' αυτός την ίδια στάση και δεν τούδειχνε τίποτα.

Γιά την ώρα όμως, τον άπασχολούσ' ένα καινούργιο πρόβλημα, που πρόβαλλε μέσ' απ' τη νέα κατάσταση: πως

θα κατόρθωνε αυτός κι' ο κ. Ραμπλό, μόνοι, δίχως την άσφάλεια της στρατιωτικής συνοδείας, νά παράσουν απ' τις άφρικανικές έρημιές, για νά φτάσουν στην Κίτα;

Τή στιγμή εκείνη, ο Μπάρκας είχε άνακοινώσει στις γυναίκες του και στην άκολουθία του τό φοβερό νέο και τότε έγινε σωστό πανδαιμόνιο από κλάμματα και ξεφωνητά. Έκλαιγαν και φώναζαν έλοι μαζί για τη μεγάλη συμφορά, κι' ο Μπάρκας, λησιμονώντας τη βασιλική του άξιοπρέπεια, θρηνούσε κι' αυτός μαζί με τις γυναίκες του και τούς φωνασιστές του, κι' άνάμεσα απ' τις φωνές του, ξεχώριζε κάθε τόσο ή άπελπισμένη φράση:

— Σαμορού κόψει κεφάλι! Σαμορού κόψει κεφάλι!

Και δός του κλάμματα, δός του φωνές!

Τέλος, ο λοχαγός Κασσαίν, κατάφερε με πολλή κόπο νά τούς κάνει νά πάψουν κι' όταν έγινε σχετική ήσυχία, πολέμησε νά βάλει στο κεφάλι του Μπάρκα ότι τό άληθινό του συμφέρον ήταν νά φύγει άμέσως απ' την Κινέιρα, νά περάσει τό Νίγηρη και νά ζητήσει την δριστική προστασία της Γαλλικής διοίκησης.

Μά ο μαύρος ούτε νά τ'ακούσει δεν ήθελε: νάφίσει την «πρωτεύουσά» του, που τό του είχαν χτίσει σκλάβοι, τις μπανανιές του, που ήταν τόσο γόνιμες, νάφίσει τό όραίο του βασίλειο, που τό φθονούσαν έλοι οι γείτονές του, — ά, ήταν πολύ σκληρό χτύπημα για τον Μπάρκα! Πρώτα-πρώτα έχανε τά πλοότη του, κι' ύστερα ή άναχώρησή του αυτή θα τον έξευτέλιζε και θα

τόν ταπεινώνε στα μάτια των φίλων του και των έχθρών του.

Μά τότε μπήκε στη μέση ο κ. Άντοναί.

— Άκου νά σου πώ, Μπάρκα, του είπε. Σε σένα τό χρωστούμε που βρήκαμε και λευτερώσαμε τον κ. Ραμπλό. Δεν είναι σωστό νά χάσης τό βασίλειο σου, δίχως καμμιάν άποζημίωση Έγώ, όταν ξεκινήσαμε, πήρα μαζί μου ένα ποσό, που πρόβλεπα ότι θα τό χρυσιμοποιούσαμε για λύτρα του κ. Ραμπλό. Η δική σου ή βοήθεια τούδωκε την ελευθερία δίχως νά πληρώσουμε λύτρα. Άρα τά χρήματα αυτά σου άνήκουν. Είναι τριάντα χιλιάδες φράγκα. Θα τ'α βρείς στη σκηνή μου. Μπορείς νά τ'α πάρεις, γιατί είναι δικά σου.

(Άπολυθεί) ΜΙΧ. Α. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΤΟ ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ ΤΗΣ ΠΙΛΙΑΣ

Γ'Αριθ. Ξγμ. 111

Το καλοκαίρι δούλωσε σκορπίζοντας άνθη... Κι' έτσι η γαργάλα ξεχασε τη χειμερινή γωνιά...

Γυμμένο το κεφάλι της στον ήλιο, αναθυμιάται όσα παιδικά άσπασμα...

Ύστερα νιά, ξανθή, λευκή που σοβαρή επερωσε τα πάγκα με τους λουκαλους...

Σε μια βαθιά ανακάλυψη την έβριξαν τα γυάλια, με τάρωμα τους, που σφικτά ανά χείρα της κρατά...

Σηκώνει το κεφάλι της με μάτια λυπημένα κι' όλο νοσταλγεί το δελτινό που σβήνει μακρινά...

ΝΟΣΤΑΛΓΙΑ

Γ'Αριθ. Ξγμ. 105

Σε κάποιες ώρες αόριστες κι' άγριες, σφροντας τα βήματα στο μονοπάτι των περασμένων...

Μεσ' στο σκιάδι της πλώ μακρομυμένης εποχής, ξεδιπλώω την παιδική μου...

Και μια μέρα, για να δω πως καλυμμένος το γαλάμι του παραμυθιού...

Θυμάμαι και το βασιλιά με τις τρεις του κόρες, και το Μαύρο, να, τον άπαιστο έβρινο Μαύρο...

Και πίστεια, ω, πως πίστεια σ' αυτά και σε τόσα άλλα! Και ρωτιέμαι: Πότε ήταν καλύτερα...

ΤΟ ΠΑΙΧΜΑ ΤΟΥ ΤΑΚΗ

Γ'Αριθ. Ξγμ. 108

Ο Τάκης ξένησε άνορεχτος. Χασμουρήθηκε, έγραψε τα μάτια του κι' ύστερα πήρε το ρολογάκι...

Κι' αλήθεια, ο Τάκης δε διάβαζε χθές βράδυ καθόλου, κι' έρω έγραψε, του χύθηκε το μελάνι του...

Έτσι άφες χτυπούν άργά-άργά στο ρολόι της τραπέζιας, όταν άνοιγει η πόρτα και μπαίνει στην κάμαρα η υπηρέτρια...

Άλλες στιγμές περνούν και να η μαμμά. Σκόβει από πάνω άσ' το γυμνό της, με περιέργο, δεν τον φιλεί...

η μήν ειδη το γράψιμό μου το ατέλειμο και το τεράδιο μελανωμένο...

Μόνο πονοκέφαλο έχεις, παιδί μου! Αυτό μάνησχε! Κού; Έρως; Νά φωνάζουμε καλύτερα το γατάκι...

Κι' ή μαμμά φεύγει. Παρνά κίμηση όρα κι' η κοιλιά του Τάκη άοχιζεί να παίζη...

Βήματα και φωνές άκούγονται στο διάδρομο, η πόρτα άνοίγει και μπαίνει ο γιατρός...

Ο χρόνια μου παιδικά! Στο παρεσμένο το διάβα έγραψε η όμορφιά σας η πανώρη...

Ο Τάκης ξένησε άνορεχτος. Χασμουρήθηκε, έγραψε τα μάτια του κι' ύστερα πήρε το ρολογάκι...

Κι' αλήθεια, ο Τάκης δε διάβαζε χθές βράδυ καθόλου, κι' έρω έγραψε, του χύθηκε το μελάνι του...

Έτσι άφες χτυπούν άργά-άργά στο ρολόι της τραπέζιας, όταν άνοιγει η πόρτα και μπαίνει στην κάμαρα η υπηρέτρια...

Άλλες στιγμές περνούν και να η μαμμά. Σκόβει από πάνω άσ' το γυμνό της, με περιέργο, δεν τον φιλεί...

κάλλη σου, τις άρετές σου, σ' αυτή την έρημιά; Και τί 'σαι τόσο σκεπτικός;

Ο ΔΙΑΒ. — Είσαι κτισμένο να σε κατοικούν βασιλιάδες, νάκοβς το γέλιο και την χαρά...

ΤΟ ΠΑΛ. — Είσαι γυννημένο να έχεις βασιλικές ακέριες, ν' άκοβς έπαιχνος και συγχαρητήρια...

Ο ΔΙΑΒ. — Παλάτι! μ' έλεγαν Φιλόσοφο. Είδα την άνθρωπότητα να τυραννιόταν μεσ' το βράκο...

ΤΟ ΠΑΛ. — Διαβάτη! ήμουν 'Ανάκτορα. Στάγατα τους βασιλείς...

ΤΟ ΠΑΛ. — Διαβάτη! Είμαι δ σύντροφές σου στη δυστυχία.

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Στο σχολείο, σιγά: — Τι ώρα κάνει το ρολόι σου, Νίκο; — Έντεκα και έξιουσι.

Ο μπαμπάς κι' ο θεός συνομιλούν. — Είδες; το μεσημέρι έπεσε κάλι ή λίρα.

Το πρώτιστον καθήκον του καλού συνδραμητού είναι η έγκαρτος άνατίσις της συνδραμής του.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ"

Αθήνα, 28 Αυγούστου 1926

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΕΙΔΗΝ ΜΟΥΣΤΕΙΟΝ, χείρα παλά ποδ άποφάσις να μωβ γράφης κι' έλπιζω να μη θανατοχόης τρέμμα...

Θεμιστοκλή Χατζηγιαννόπουλε, εύχαριστος έλαβα το γράμμα σου και διάβασα τα ποιηματάκια σου...

Πολύ σπασίς ο ιδέας σου, Πατάλον Κρίνον, ν' αυτά τα γλωσσικά. Άλλ' άφοβ έγραψ για πόταπο...

Πολύ όρατο κι' αυτό το γράμμα σου, Κυρά Κυραλίνα. Άλλά ή ίδια σου δια ένας καλός συγγραφέας...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ"

Αθήνα, 28 Αυγούστου 1926

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΕΙΔΗΝ ΜΟΥΣΤΕΙΟΝ, χείρα παλά ποδ άποφάσις να μωβ γράφης κι' έλπιζω να μη θανατοχόης τρέμμα...

Θεμιστοκλή Χατζηγιαννόπουλε, εύχαριστος έλαβα το γράμμα σου και διάβασα τα ποιηματάκια σου...

Πολύ σπασίς ο ιδέας σου, Πατάλον Κρίνον, ν' αυτά τα γλωσσικά. Άλλ' άφοβ έγραψ για πόταπο...

Πολύ όρατο κι' αυτό το γράμμα σου, Κυρά Κυραλίνα. Άλλά ή ίδια σου δια ένας καλός συγγραφέας...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ"

Αθήνα, 28 Αυγούστου 1926

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΕΙΔΗΝ ΜΟΥΣΤΕΙΟΝ, χείρα παλά ποδ άποφάσις να μωβ γράφης κι' έλπιζω να μη θανατοχόης τρέμμα...

Θεμιστοκλή Χατζηγιαννόπουλε, εύχαριστος έλαβα το γράμμα σου και διάβασα τα ποιηματάκια σου...

Πολύ σπασίς ο ιδέας σου, Πατάλον Κρίνον, ν' αυτά τα γλωσσικά. Άλλ' άφοβ έγραψ για πόταπο...

Πολύ όρατο κι' αυτό το γράμμα σου, Κυρά Κυραλίνα. Άλλά ή ίδια σου δια ένας καλός συγγραφέας...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΑΠΛΑΣΗΣ"

Αθήνα, 28 Αυγούστου 1926

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΕΙΔΗΝ ΜΟΥΣΤΕΙΟΝ, χείρα παλά ποδ άποφάσις να μωβ γράφης κι' έλπιζω να μη θανατοχόης τρέμμα...

Θεμιστοκλή Χατζηγιαννόπουλε, εύχαριστος έλαβα το γράμμα σου και διάβασα τα ποιηματάκια σου...

Πολύ σπασίς ο ιδέας σου, Πατάλον Κρίνον, ν' αυτά τα γλωσσικά. Άλλ' άφοβ έγραψ για πόταπο...

Πολύ όρατο κι' αυτό το γράμμα σου, Κυρά Κυραλίνα. Άλλά ή ίδια σου δια ένας καλός συγγραφέας...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

ΚΑΘΩΣ βλέπατε στην πρώτη σελίδα, η γιορτινή παράσταση για την Τροικονταετηρίδα του Στρατοπέλου...

ΑΙΜΑΤΟΒΑΜΕΝΗ ΔΟΞΑ, δέν έκωσα αυτή τη διάλεξη που λέει και δέν έγρα ποδ έστέρησε ο δμλητής...

Κάτω άπ' το φεγγάρι ποδ στη δόξα πάει, Καίσιονα ποδ τρέμο άβήσωνε ψηλά, Καθισμέ η σπαθίλιον (κατ) ποδ βόλχου πάλι...

Μί άλλους λόγους, άλλος λαίπων συλλαβές, άλλος δέν είναι στη θέση τους ο τόνοι. Κάπου-κάπου βέβαια επτερέπεται και καμιά τέτοια άνωμαλία...

Εγκρίνονται: 186. "Η ποιήση (ένα γράμμα) της Βασιλίσσης στις Παπαρούνες.—187. "Το μέλλον μου" του Υδω της Αιολίδος.—188. "Η ζωή μας" του Μαύρου Ρόδου.—189. "Πόνος και Θάρος" (απορριμένο) του Γλυκού Χαμόγελου.

ΓΙΑ ΤΟ ΜΗΡΜΕΙΟ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ

38ον Δελτίον Ειδήφορον Από το 37ον Δελτίον (28 φιλ. 88ον).... 8ρ.12.476.60 ΔιςΜ.Ζωνοραφίου,ιατρός 25.— "Αγγλ. Βαρ. Άρκαδοτης" 25.— "Μέλισσα" 12 30 "Άννα Ζ. Αδση" 5.— Μέχρι της 25 Αυγούστου. 8ρ.12.543.90

ΕΓΚΡΙΣΙΕΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Οδών φευδώνυμον εγκρίνεται ή άνωσούται, ή δέν συνοδεύεται άπό τοδ δικαιώματος 8ρ. 100.—Τό εγκρίνεται ή άνωσούται, ή δέν συνοδεύεται άπό τόν Νοεμβρίου 1925. "Όσα συνοδεύονται άπό Α, άνήκουν εις άνομία και δέν δού Ε, εις κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: "Αόχης, δ. (ΑΔ). Ούράνιος Οόλιος, δ. (ΨΚ). "Αμάραντος Δάφνη, η. (223). Μίκρος "Αθηναίος, δ. (Φ+Θ). Τριγυρίστρα, η. (άπότοια).

Η Διάπλασις άπόάξεται τοδ φιλους της: "Αθηναίδα (χάριχα ποδ έλαβα γράμμα σου έστ' άπό τόσον καιρό κι' εύχαριστώ για τα καλά λόγια σου έσταλα το φίλο ποδ δέν έλαες ναί, σύμφωνα: θά μωβ γράφης τόρα πάλι συχνά;) Στυλ. "Ασπρένς (εύχαριστώ για τόρατο σου γράμμα, αλλά δέν είναι άνάνκη να τό δημοσιεύσω: άδ'ά μωβ γράφουν έλα τε καλά παιδά κι' όλος ο κόσμος έβρει τόσα μάγεσ'ον και πόσο εύχαριστήματα είναι μαζι μου) "Ελληνίδον "Ιδαίους (άπόκτης άστύλη εις p. r.) Γ. Ν. Πόταρον (έλαδα, εύχαριστώ βέβαια ποδ δέν θά μάφης ποδ άφοβ άνωβ της συμβουλής κανενός έσυγγραφής) ει-σαι, σά να λέμε, "έλασόντης" λιποτακτών ποτέ άυτοί;) Τρελόν "Αόρα (είμαι μια τυπική έγκυκλία, ποδ στέλνεται σ' όλους κατά τη λέξη της συνδραμής) και την έλαες και σά γιά τόν τόπο. Δοο για τη Σελίδα, να ξανασταλίης όσαν θάρχισα πάλι να δώσωμα). Πλόαρχον Πέμον (έλαδα) σέξ εύχαριστώ και τοδ δού) "Ελλάδα τοδ Βέρωνος (τό χρόνο ποδ βρήκαν

